

« aye, there's the rub» (til Pia) | Ebba Bring

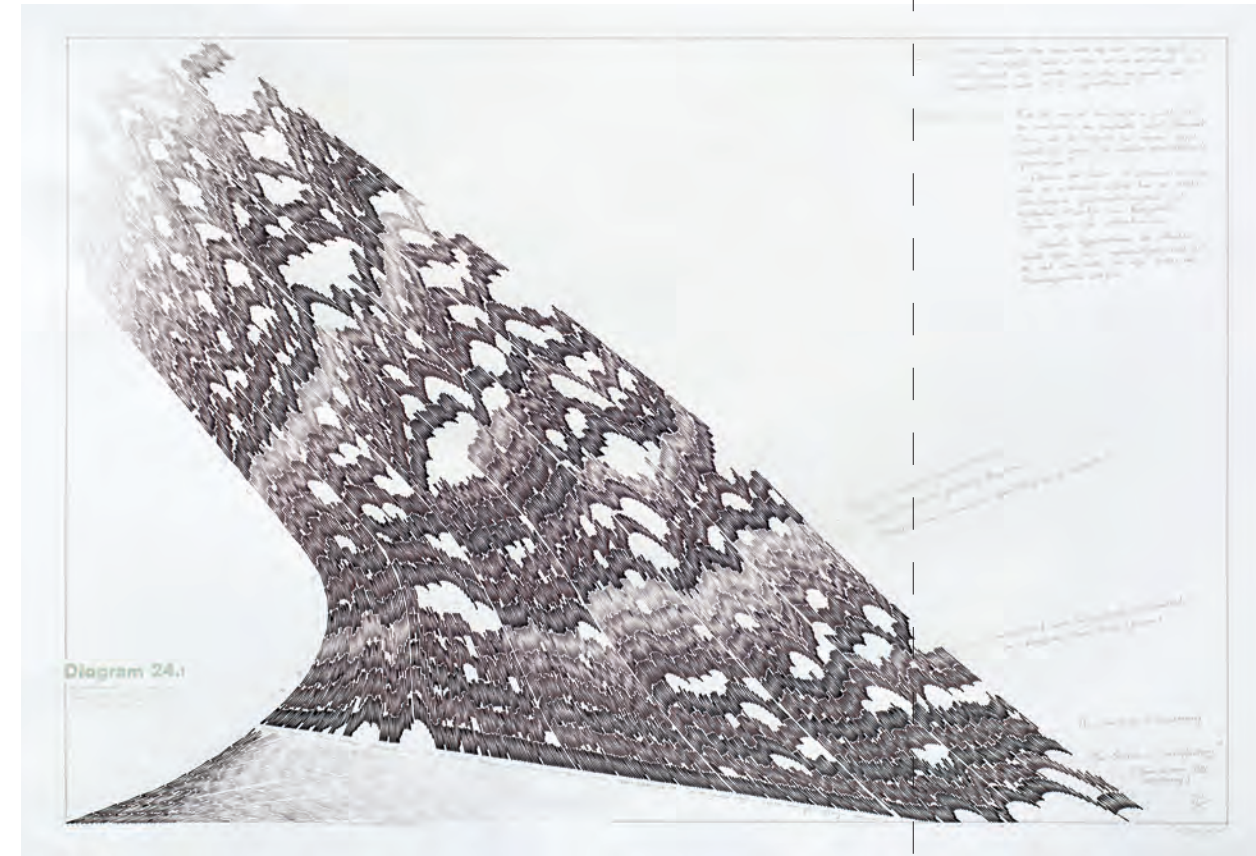

Diagram 24,1 | Torgeir Husevaag

Torgeir Husevaag integrerer tekst og tegning i store format. Det vil si at tegning og tekst utgjør et samlet hele. Med utgangspunkt i en lærebok om armering av betong han fant etter sin ingeniør-far, og et "brev" skrevet til faren etter dennes død, evner Husevaag å kombinere og føye sammen elementer av ettertenksomme emosjoner og vitenskapelig saklighet. I rommet mellom disse tekstlige fragmentene som innskriver deler av et liv og et forhold mellom far og sønn, finner vi bearbejdede tegninger av

matematiske diagrammer som forklarer spenn og styrke og armert betong. I møtet mellom matematisk presisjon og blettets mindre kontrollerbare møte med papiret gir han avkall på kontroll, men underkaster seg og følger opp med konsekvens et sett med definerte regler i forhold til de tilfeldighetene som måtte oppstå. Slik dannes nye former, som sammen med tekstfragmenter tegner nye og uventede rom som referer både til det vitenskapelig kalkulererte og det poetisk tilfeldige.

Sebastian Larsmo har under oppholdet på NKD jobbet med tegneserieformatet, og har i perioden utviklet tre ulike prosjekter der teknikker, medium og sjangere varierer. Han har også tidligere jobbet i sekvenser og billedfortellinger, men ikke tidligere rendyrket tegneserieformat som i dette prosjektet. Altså, innenfor de ulike teknikkene; håndkolorert koldnål, fargelagte tusjtegninger og tusjtegninger som fargelegges i computer, benytter han seg av de klassiske fortellerteknikkene med tegninger i logiske

sekvenser, snakkebobler og forteller-tekst. Seriene er med andre ord strukturert innenfor kjente seriesjangere, der det visuelle og tekst møtes i et gjensidig berikende kontekstuet samspill. Larsmo beveger seg uanstrengt mellom ulike sjangere og fortellerteknikker. I serien Alban møter vi den velprøvede dyr som menneskefiguren, gjerne beregnet på de yngste leserne. Men den tvisten som oppstår i diskrepansen mellom figurens infantile utforming og det figuren sier og tenker gir det hele en satirisk snert. Fortellingen Två Clownar er inspirert av ungdomskulturelle referanser og virkelige hendelser. Med utgangspunkt i klovnefenomenet som oppstod i kjølvannet av filmen It, skriver og tegner Larsmo en forvekslingskomedie, men der dialogen mellom tekst og bilde gir en mer ettertenksom klangbunn. Nærmest som et lykketreff, tatt den pågående koronasituasjonen i betraktning, er det mest omfattende arbeidet til Larsmo en episk og episodisk fortelling basert på Carl von Linnés lite kjente verk Nemesis Divina. Boken er en samling fortellinger om hvordan gud gjennom naturen straffer menneskene. Dette er et pågående arbeid hvor Larsmo viser oss de første kapitlene der Linnés originaltekst skrives inn som del av de visuelle illustrasjonene.

Teksten er skrevet av Arild H. Eriksen på bakgrunn av samtaler med, og studiobe-søk hos de deltagende kunstnerne.

Nemesis Divina | Sebastian Larsmo

TEGNING & TEKST
05.06 - 05.07.2020

Fem kunstnere
Tre måneder i residens
En gruppeutstilling

Utstillingen TEGNING & TEKST er resultatet av en åpen nordisk utlysning i 2019, og et arbeidsopphold på NKD i mars, april og mai 2020. Juryen bestod av Ottar Karlsen og Marit Victoria Wulff Andreassen fra Tegnerforbundets daværende styre og Kalle Grude oppnevnt av NKD.

Ordet og bildet er ofte ansett for å tilhøre to separate verdener, om enn to verdener som ofte spiller hverandre. Men både ordet og streken spirer i sinnet før det får sin inkarnasjon på papiret eller skjermen. Gjennom en handling orkestret av hendene får ideen sin fysiske form gjennom streken eller ordet, og noe som før kun eksisterte som en tanke har nå antatt fysisk form. Hvorfor ender en ide opp som tekst, og en annen som en tegning? Hva skiller de to kunstformene, og hva knytter dem samme? På hvilken måte speiles det billedlige i teksten, og det tekstlige i tegningen? Med utgangspunkt i utlysningsteksten har kunstnerne, side om side, gjennom tre måneder under koronapandemiens trykk, jobbet fram gruppeutstillingen i Tegnerforbundet.

Utstillingen viser fem kunstnere med ulike tilnæringer til tematikken, eller samlebegrepet tegning & tekst. Framfor å gå på en tematisk rebusjakt for å finne samlende spor og tangerende anslag, vil det være mer konstruktivt å se utstillingen som et blandakor der hver kunstner utgjør en selvstendig stemme, men som sammen blir en helhet med ulike rytmer, der brudd, harmonier, synkoper, punktanslag og dissonanser snor seg rundt, over og i hverandre til en større helhet enn det enkelte bilde eller delprosjekt. Det tegning og tekst åpenbart har til felles, er at begge uttrykksformene, eller modalitetene (som man kan si om tekst og tegning forenes i samme kunstverk),

Pyrografi | Kirsten Opstad

er at begge kan sies å være og/eller representerer språklige utsagn. At tekster refererer til språk, slik vi tenker det satt sammen av bokstaver, tegn, ord, mellomrom, setninger og avsnitt til en større enhet er liksom noe vi ikke stiller spørsmål ved. Allikevel er det ikke alltid

2

slik at språket oppfattes på én måte. Selv om vi har utviklet bokstaver og tegn vi er ganske enige om hvordan skal settes sammen for å skape forståelse, er det slik at i rommet mellom avsender og mottaker ligger det gode muligheter for misoppfattelser, forvrengninger og

tolkningsmuligheter for hva en tekst eller fonetiske formuleringer egentlig betyr.

På samme måte er det med billedspråket. Vi er avhengige av det språklige; typografiske og fonetiske, referanser og uttrykk i forsøket på å føre en konstruktiv samtale om, eller formidling av, det visuelt formulerte. Noen ganger kan dette gå opp i en større enhet i bruken av visuelle markører som design (fonter) og farger og størrelsesforhold, og hvordan tekstelementer disponeres på arket/lerretet/skjermen det er skrevet på. Og på samme måte som med tekst og språk er det også i billedkunsten store rom for misoppfattelser, forvrengninger og tolkningsmuligheter av hva et bilde egentlig betyr. Vi sier ofte "...lesningen av verket åpner for ulike betydningslag..." i en forklarende eller analytisk beskrivelse av et bilde. Eller vi kan si om en tekst at den er "...billedskapende...". Vi kan altså bruke benevnelsen på en kunstform for å beskrive kvaliteter ved en annen.

Kirsten Opstad skriver sine egne tekster, i dagbokformater, poetiske betraktninger, dikt og fortellinger. I Opstad sitt kunstneriske virke har forholdet mellom tekst og tegning gjerne vært utført som adskilte disipliner, der den billedkunstneriske og skrivekunstneriske virksomheten ikke inngår i et åpenbart hele eller samspill. Til utstillingen TEGNING & TEKST ser vi et brudd med denne todelt aktiviteten; tegninger i kombinasjon med tekster som et samlet kunstnerisk uttrykk. Opstad har også under oppholdet, prøvd ut, for henne, nye medier og bearbeidingsformer som tredreining og pyrografi, både som tegne- og skriveverktøy. Det sier også noe om hvordan Opstads arbeider kan være resultater av konkrete møter med nye omgivelser og rammebetingelser for den kunstneriske produksjonen. På noen solide

3

The Handle Is One Of Us
Johan Söderström

treskiver har hun, for eksempel, med svipennens lette brunsvarte avtrykk, i en sirkulær spiralform skrevet historier basert på møtet mellom det vestnorske fjordlandskapet og hennes eget indre liv. Opstads mangesidighet, spontanitet og driv til kreativitet i møtet mellom materialer, situasjoner, følelser og tanker spenner mellom skjørt hjemmelaget papir til robuste objekter, bearbeidet eller rått tilhugget – og mellom det stygge og det vakre.

I skarp kontrast til Kirsten Opstads står Johan Söderströms prosjekt "Tablet". Dette er fortsettelsen på et prosjekt han har jobbet med over flere år, og har nå fulgt den samme materialiserende

formelen. I Söderströms kunst er det selve ordet, eller kombinasjonen av ord, eller dissekering av ord som også er bildet. Johan selv sier at "... et ord er også alltid et bilde ...". Söderströms prosjekt skriver seg inn i, og trekker veksler på en lang tradisjon innenfor billedkunstfeltets bruk av ord og språk med særlig Bruce Naumann, Lawrence Weiner og Jenny Holzer som de mest åpenbare referansene. Med uforutsigelig konsekvens materialiserer han ord og uttrykk hentet fra den politiske sfære, ord knyttet til moral og etikk, eller ord av mer intetsigende karakter. Det er ingen meningsdannende helhet som omslutter samlingen av ord og bokstaver. Det ensartede i

4

materialbruken, og formatet understreker det egaliserende. Ingen ord eller uttrykk er her mer verdifulle enn andre, vi finner ikke noe verdihierarki i prosjektet. Söderström bruker en egen font utviklet for formålet som på samme vis understreker en slags verdinøytralitet, sammen med den ensartede materialbruken.

Ebba Bring har under oppholdet på NKD jobbet med en serie akvarelltegninger, selvstendige tekst- og ordbilder, samt bearbeiding av funnet (bok)materiale. I dette siste utsettes (tilfeldige) bøker for en brutal behandling med liming og innfarging. Tydelige spor av tvinger i det engang skjøre papiret- og den hardhendte behandlingen, står igjen som rester av ekspressive handlinger. Teksten lukkes inne i sitt eget medium og anonymiseres av en overdekkende innfarging. Teksten forsvinner i lim og fargepigmenter, og i den kryptografiske handlingen trer et tredje (kunst)objekt fram der det visuelle sluttproduktet hviler i tekstens materielle forutsetninger. Denne serien med bearbejdede bokobjekter er slutten på et arbeid påbegynt under et opphold i Paris november 2015. Brings akvarelltegninger og tekstplakater er derimot mer resultatet av møtet med den stedlige vestlandsnaturen, boka Veggene av Marlene Haushofer, tekst-brokker hun fanger opp fra litteratur, radioprogrammer, podcaster, samtaler. Enten som direkte gjengivelse eller assosiative bearbejding. Sammenhengen mellom tekst og bilde er ikke åpenbar, utover at tekstbildene også er tegnet og malt, for å si det sånn, men er mer et resultat av et kontinuerlig arbeid i atelieret der det daglige kunstneriske arbeidet, den flytende prosessen det kan være å framstille kunst – den vedvarende dialogen mellom tanke, idé, handling, lyder i rommet, visuelle inntrykk utenfor atelier vinduet – utkrystalliserer øyeblikk av signifikans.

TEGNERFORBUNDET

NKD Nordisk Kunstnarsenter Dale

1